

Rigshospitalet
Århus Universitetshospital
Odense Universitetshospital

Dato: 21. november 2013
Enhed: SPOK
Sagsbeh.: TK
Sags nr.: 1210969
Dok. nr.: 1325293

Vejledning om erstatningsordning for nyre-, knoglemarvs- og leverdonorer

I henhold til en tekstanmærkning på finansloven ydes der erstatning til personer, der afgiver nyrer til nyretransplantation, knoglemarv til knoglemarvstransplantation og lever til levetransplantation, gennemgår de nødvendige forundersøgelser af den pågældendes egnethed som donor eller et begrænset antal efterkontroller (fremover omtalt som donor).

Denne vejledning indeholder retningslinjer og fremgangsmåde vedrørende:

1. Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste m.v. i forbindelse med afgivelse af nyre, afgivelse af knoglemarv, afgivelse af lever og/eller forundersøgelse samt i forbindelse med et begrænset antal efterkontroller.
2. Erstatning til donor selv eller dennes efterladte i tilfælde af midlertidig eller varig legemsbeskadigelse eller død.

Vejledningen er gældende fra 1. januar 2014 og erstatter vejledningen af 20. august 1998.

Ad 1. Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste m.v.

Finansiering:

Udgifterne ved denne erstatningsordning afholdes fuldt ud af staten (Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse). Erstatningen ydes af behandlende sygehus, som herefter modtager refusion fra Sundhedsstyrelsen. Denne refusion sker ad hoc efter anmodning fra sygehuset, der tilsender Sundhedsstyrelsen den nødvendige dokumentation for de afholdte erstatningsbeløbs størrelse. Hyp-pigheden af sygehusenes indsendelse af dokumentation aftales med Sundhedsstyrelsen.

Det er således sygehuset, der i første omgang tager stilling til, om betingelserne for erstatning er opfyldt og i bekræftende fald med hvilket beløb, der gives erstatning.

Personkreds:

Erstatningsordningen dækker både personer, der efter at have gennemgået de nødvendige forundersøgelser udvælges som donor, samt de personer, der kun gennemgår forundersøgelserne, men ikke udvælges til at donere.

1.1. For lønmodtagere, der ikke får løn fra deres arbejdsgiver i uarbejdsdygtighedsperioden, beregnes erstatningen som forskellen mellem den forventede indtægt, hvis personen ikke havde været donor, og den indkomst, som personen har haft i uarbejdsdygtighedsperioden.

Den forventede indkomst beregnes som den almindelige lønindkomst, inklusiv lønmodtagerens ATP-bidrag (men ikke arbejdsgivers ATP-bidrag), overarbejdstillæg, søgne-/helligdagsbetaling, feriepenge/ særlig feriegodtgørelse og arbejdsgivers pensionsbidrag.

Kørselsgodtgørelse, diæter ved udlandsophold og andre skattefrie poster medregnes ikke.

Erstatningen fratrækkes eventuel indtægt i uarbejdsdygtighedsperioden i form af sygeløn, sygedagpenge og revalideringsydelse m.v.

Der skal foreligge dokumentation for beløbets størrelse - enten i form af arbejdsgivererklæring eller lønseddel. Det skal så vidt muligt være lønsedler fra de seneste 3 måneder, som lægges til grund for udregningen af tabt arbejdsfortjeneste.

Hvis donor får løn i uarbejdsdygtighedsperioden, tilkommer erstatningsbeløbet arbejdsgiveren, der følgelig bør underrettes om sin ret til erstatning. Arbejdsgiver skal ligeledes forelægge nødvendig dokumentation for beregningen af løn-udgifter.

Donorer, som er statsansatte, oppebærer fuld løn i uarbejdsdygtighedsperioden. Her sker ingen refusion til arbejdsgiveren (staten).

Donorer, som modtager offentlig forsørgelse, vil få denne refunderet i de tilfælde, hvor kommunen tilbageholder den offentlige ydelse. Der skal foreligge dokumentation for beløbets størrelse fra donors udbetalingskommune.

Hvis donor ikke er lønmodtager, men fx selvstændig erhvervsdrivende, beregnes tabt arbejdsfortjeneste ud fra donors sidste årsopgørelse (årsregnskab eller lignende) eventuelt suppleret med yderligere oplysninger om senere indtægtsstigninger eller nedgange. Dokumentationen underskrives af vedkommendes revisor/revisionsfirma.¹

Der er ikke fastsat noget maksimum for erstatningens størrelse. Dog skal den fornødne dokumentation for donors udgifter foreligge.

1.2. Ud over direkte tabt arbejdsfortjeneste omfatter erstatningsordningen også andre udgifter, der har deres årsag i transplantationen og/eller forundersøgelserne og/eller et begrænset antal efterkontroller. Det kræves, at der er tale om udgifter, der står i rimelig forbindelse hermed, fx til transport, hjemmehjælp o. lign. Der er således tale om et skøn i hvert enkelt tilfælde. Der skal dog altid medfølge den fornødne dokumentation for udgiftens art og størrelse til Sundhedsstyrelsen (togbilletter, brobilletter, faktura for hjemmehjælp mv.).

---

¹ Erstatningsbeløbet kan evt. udregnes på den måde, at bruttoindkomsten divideres med 12 mdr. og derpå med 30 dage for sluttelig at gange det fremkomne beløb med sygedagene inkl. lør-/søn- samt helligdage.

Ved refusion af transportomkostninger er udgangspunktet, at billigste offentlige transportmulighed benyttes. Såfremt transporten er sket ved kørsel i egen bil, refunderes der efter statens laveste sats. Denne sats reguleres årligt og kan findes på Moderniseringsstyrelsens hjemmeside i cirkulære om statsregulering.

Taxa refunderes kun, hvis der foreligger skriftlig saglig begrundelse fra sygehuset for benyttelse heraf.

Der ydes som udgangspunkt ingen refusion for forplejning.

Erstatningsordningen bør i øvrigt ikke kunne blive til økonomisk berigelse for donor, men bør på den anden side praktiseres således, at donor ikke lider økonomiske tab som følge af donationen.

1.3. Donors ægtefælles eller samlevers eventuelle transportudgifter og tabt arbejdsfortjeneste som følge af, at den pågældende tager fri fra arbejde for at følge donor til forundersøgelse eller lignende, refunderes ikke.

1.4. Det har i denne forbindelse ingen betydning, om donoren er bosat i Danmark (det er dog under alle omstændigheder en forudsætning, at patienten er berettiget til vederlagsfri behandling på et dansk sygehus). Udlændinge, der kommer til Danmark for at afgive nyre, knoglemarv eller lever til herboende familiemedlemmer m.v., får altså udgifterne refunderet i samme omfang som danske donorer.

Staten refunderer således transportudgifterne, herunder til og fra bopælslandet, og evt. tabt arbejdsfortjeneste m.v. (forudsat der foreligger den fornødne dokumentation) til udenlandske donorer, men ikke udgifter til forplejning.

Det påhviler sygehuset at fortage en vurdering af, hvorvidt de afgivne oplysninger er sandsynlige i forhold til de oplysninger om lønniveau mv. der kan skaffes fra donors hjemland. Såfremt der er tale om meget høje beløb for tabt arbejdsfortjeneste, bør kravene på dokumentation øges forholdsmæssigt.

I de tilfælde hvor der fx på grund af borgerkrig, naturkatastrofer mv. ikke kan fremskaffes sædvanlig dokumentation (i form af lønsedler, skatteopgørelser mv.) for tabt arbejdsfortjeneste, afgiver donor en tro-/love erklæring i forbindelse med egne oplysninger om tabt arbejdsfortjeneste.

Ad 2. Erstatning for legemsbeskadigelse og død.

Der ydes erstatning efter klage- og erstatningsloven, jf. LBK nr. 1113 af 7. november 2011 for skader sket efter 1. januar 2007 (Klage- og erstatningsloven afløser pr. 1. januar 2007 lov om patientforsikring samt lov om erstatning for lægemiddelskader). Skader sket før 1. januar 2007 behandles efter gammel lovgivning.

2.1. Såfremt der er sket en fysisk skade på donoren i forbindelse med donationen, eller den pågældende er afgået ved døden, kan der ydes erstatning efter lov om klage- og erstatning inden for sundhedsvæsenet. Patientforsikrings-

ordningen omfatter såvel donor som den eller de personer, der alene gennemgår forundersøgelserne, men ikke vælges til at donere.

Der ydes således erstatning for enhver skade, som kan være forårsaget af udtagelsen af væv, organ m.v., medmindre det er overvejende sandsynligt, at skaden har en anden årsag. Der gælder heller ikke nogen minimumsgrænse for ydelse af erstatning til donorer.

Ved skader af denne art skal der udfyldes og indsendes et anmeldesskema til Patientforsikringsforeningen. Der skal benyttes det samme anmeldesskema, som anvendes til øvrige patientskader.

Erstatning efter lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet fastsættes efter reglerne i lov om erstatningsansvar. Der kan således ydes erstatning for tabt arbejdsfortjeneste og tab af erhvervsevne samt godtgørelse for varigt mén og for svie og smerte. Ved dødsfald kan der blive tale om erstatning for tab af forsørger. Herudover kan der eventuelt ydes erstatning for andre udgifter, der er en følge af skaden.

En donor, som søger erstatning efter lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet, og som af sygehusafdelingens overlæge er erklæret uarbejdsdygtig, fortsætter med at få udbetalt tabt arbejdsfortjeneste, indtil anden form for udbetaling foreligger (erstatning, førtidspension og lignende).

2.2. Donorer vil endvidere have mulighed for at få erstatning efter lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet, såfremt den pågældende er blevet påført en fysisk eller psykisk skade, som med overvejende sandsynlighed er forårsaget ved brug af lægemidler i forbindelse med donationen. Det er en betingelse for erstatning efter loven, at det skadeforvoldende lægemiddel erhvervsmæssigt er udleveret og godkendt til markedsføring i Danmark. Ordningen omfatter såvel receptpligtig medicin som håndkøbsmedicin.

For de skader, der er nævnt under punkt 2.2., gælder der ikke nogen minimumsgrænse for ydelse af erstatning for lægemiddelskader til donorer.

Skader efter lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet skal anmeldes til Patientforsikringsforeningen på et særligt anmeldesskema.

Der ydes erstatning efter reglerne om lov om erstatningsansvar, jf. omtalen heraf under punkt 2.1.

2.3. Udenlandske donorer er i samme grad som de danske omfattet af reglerne om erstatning for legemsbeskadigelse og død.

2.4. Ved tvivlstilfælde vedr. ovenstående kan der rettes henvendelse til Patientforsikringsforeningen eller Sundhedsstyrelsen.

Klagevejledning:

Donor eller en mulig donor kan klage over Sundhedsstyrelsens afgørelse om erstatning for tabt arbejdsfortjeneste m.v., jf. afsnit 1, til Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse.

Klagen skal indeholde:

- Donors (evt. erklærede uegnede donorer) kontaktoplysninger; Navn, adresse, CPR nummer og evt. e-mail/tlf.
- Kontaktoplysninger vedr. sygehuset (behandlende sygehus og afdeling).
- Hvad der klages over og begrundelse herfor.
- Kronologisk beskrivelse af sagsforløb.
- Relevant dokumentation.

Med venlig hilsen

Lene Brøndum Jensen

Kopi til: Region Hovedstaden
Region Sjælland
Region Syddanmark
Region Midtjylland
Region Nordjylland
Sundhedsstyrelsen